

NZa legt uitspraak van rechter naast zich neer

Het Financieele Dagblad, 18 april 2011

De Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) stelt in haar nieuwe regelgeving het vermelden van de diagnose op de rekening van psychiaters en psychotherapeuten weer verplicht, ook bij patiënten die de behandeling zelf bekostigen.

Kaspar Mengelberg en Philo van Gastel

Tevens moeten behandelgegevens gepseudonimiseerd bij de overheid (DBC-informatiesysteem) worden aangeleverd. Niemand kan dus een psychiater of psychotherapeut consulteren zonder dat dit buiten de spreekkamer wordt geregistreerd. De NZa dwingt behandelaren hun beroepsgeheim te doorbreken en negeert grotendeels de uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven.

Al jaren conflict

Het conflict over de privacyschendende aspecten van het DBC- (diagnose-behandelcombinatie) declaratie- en registratiesysteem speelt al jaren. Overheid en verzekeraars houden eraan vast omdat het marktwerking zou bevorderen en stijgende kosten zou beteugelen. Privacy van de patiënten wordt daaraan ondergeschikt gemaakt. De medische beroepsverenigingen, zorgwerkgevers en patiëntenkoepels accepteren dat.

Een aanzienlijke groep psychiaters en psychotherapeuten verzet zich tegen de invoering van het systeem. Nadat de NZa dit in januari 2008 verplicht had gesteld, maakten 146 individuen en organisaties uit de ggz ertegen bezwaar. De NZa wees de bezwaarschriften categorisch af. De beroepsbeoefenaren waren strafbaar als ze niet conform het systeem werkten. Het verzet groeide en zowel D66 als de SP stelde Kamervragen.

In beroep

Een aantal psychiaters en psychotherapeuten ging in beroep bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven. De rechter deed in augustus 2010 uitspraak. Hij erkent het belang van diagnose-informatie voor verzekeraars, maar weegt dit af tegen de bezwaren van de psychiaters. Het college noemt de bezwaren 'zwaarwegend': 'Het gaat om diagnoses die de kern van het privéleven van de betrokken persoon raken.' De rechter stelt dat 'bij patiënten die de behandeling zelf betalen er geen belang is van zorgverzekeraars bij vermelding van diagnose-informatie op de declaratie', terwijl er wel nadelen verbonden zijn, zoals het risico dat de informatie onder ogen van derden komt. Het college vernietigde het besluit van NZa uit 2008, stelde dat psychiaters de diagnose voorlopig niet op de rekening hoefden te zetten en droeg NZa op een nieuw besluit te nemen 'met inachtneming van deze uitspraak'.

In haar beslissing van 8 april geeft de NZa echter slechts nadere toelichting op haar bestaande regelgeving en laat verder alles bij het oude. Aan de door het CBb erkende bezwaren wordt op geen enkele manier tegemoet gekomen. De NZa heeft dus niet voldaan aan de opdracht van het CBb om een nieuwe beslissing op basis van de rechterlijke uitspraak te nemen.

Protesten

De privacy van de patiënt is opnieuw ondergeschikt aan andere belangen. Waar burgers bij het zojuist gesneuvelde landelijke EPD nog de keuze hadden om niet mee te doen, is hier geen ontkomen aan. Iedere patiënt moet geregistreerd worden en ieder behandelaar moet registreren, anders kan hij worden beboet.

De protesten van de beroepsbeoefenaren zijn door ambtenaren gesmoord en de uitspraak van de hoogste bestuursrechter is zo minimalistisch geïnterpreteerd dat van naleving geen sprake is. Dit is niet alleen inacceptabel maar ook zorgwekkend. Het impliceert dat een burger in dit geval tegenover de Staat rechteloos is. Zelfs als de rechter in zijn voordeel beslist, verliest hij de strijd omdat een staatsorgaan deze uitspraak zo niet in de juridische letter, dan wel in de geest kan negeren.

Het amendement-Leijten-van der Veen staat de minister toe besluiten van de NZa te vernietigen. De Tweede Kamer kan daartoe oproepen. Het is te hopen dat ze haar verantwoordelijkheid neemt.

Kaspar Mengelberg is psychiater; drs. Philo van Gastel is antropoloog.